

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja

☐

MGE-P1_1P-072

EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII

POZIOM PODSTAWOWY

Czas pracy 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron (zadania 1 – 30) oraz barwną mapę. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem / atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z ołówka i gumki (wyłącznie do rysunków) oraz linijki, lupy i kalkulatora.
7. Wypełnij tę część karty odpowiedzi, którą koduje zdający. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj ■ pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz właściwe.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
50 punktów

Życzymy powodzenia!

Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

KOD
ZDAJĄCEGO

Zadania od 1. do 10. wykonaj na podstawie załączonej mapy fragmentu Pobrzeża Kaszubskiego.

Zadanie 1. (1 pkt)

Na podstawie podanych informacji odszukaj na mapie i wpisz do tabeli nazwy opisanych miejscowości.

Opis położenia miejscowości	Nazwa miejscowości
Miejscowość położona na terenie parku krajobrazowego, na wschód od ujścia rzeki Piaśnicy do Morza Bałtyckiego.	
Turystyczna miejscowość o zwartej zabudowie położona wzdłuż zachodniego brzegu Jeziora Żarnowieckiego.	
Miejscowość położona u zbiegu dróg lokalnych i drugorzędnych na granicy otuliny parku krajobrazowego.	

Zadanie 2. (1 pkt)

Oblicz wysokość względną między położonym na wysokości 1,5 m n.p.m. lustrem wody Jeziora Żarnowieckiego a szczytem Góry Zamkowej, na której znajduje się punkt widokowy i grodzisko. Zapisz obliczenia.

Miejsce na obliczenia:

Odpowiedź: Wysokość względna wynosi

Zadanie 3. (1 pkt)

Długość odcinka szlaku rowerowego, który turysta pokonał między Lubkowem a Żarnowcem, wynosi na załączonej mapie 3 cm. Oblicz długość tego odcinka szlaku w terenie. Zapisz obliczenia.

Miejsce na obliczenia:

Odpowiedź: Długość odcinka szlaku wynosi

Zadanie 4. (2 pkt)

Wykorzystaj załączoną mapę i wpisz obok każdego zdania literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub literę F, gdy zdanie jest fałszywe.

Rzeka Piaśnica bierze początek w Jeziorze Żarnowieckim.

Od wschodu i zachodu Jezioro Żarnowieckie otaczają wysoczyzny o stromych stokach.

Kręty bieg rzeki Piaśnicy, widoczny na granicy rezerwatu „Piaśnickie Łąki” (pole A2), świadczy o przemieszczaniu się nurtu rzeki od jednego brzegu do drugiego.

Obszary położone na północ od Jeziora Żarnowieckiego charakteryzują się głębokim występowaniem wód podziemnych, na co wskazuje duża liczba kanałów melioracyjnych.

Zadanie 5. (1 pkt)

Zdjęcie przedstawia widok zbiornika górnego elektrowni szczytowo-pompowej „Żarnowiec”.

Podaj nazwę kierunku geograficznego, z którego zostało wykonane to zdjęcie.

Zadanie 6. (2 pkt)

Na obszarze przedstawionym na mapie występują formy rzeźby i osady pochodzenia polodowcowego, w tym:

rynna jeziorna, wzgórza morenowe, sandry, głązy narzutowe.

Wpisz do tabeli wymienione powyżej formy rzeźby i osady polodowcowe obok procesu rzeźbotwórczego, który doprowadził do ich powstania.

Proces rzeźbotwórczy	Polodowcowe formy rzeźby i osady
Erozja	
Akumulacja	

Zadanie 7. (1 pkt)

Turysta doszedł podczas pieszej wędrówki do rozwidlenia czarnego i zielonego szlaku turystycznego (pole F4). Dalej kierował się jednym ze szlaków z zamiarem dotarcia do niewielkiej miejscowości.

Rozpoznaj i podaj na podstawie zamieszczonego poniżej opisu oraz mapy kolor szlaku, który wybrał turysta na pieszą wycieczkę. Podaj nazwę miejscowości, do której dotarł.

Początkowo droga prowadziła przez las. Po opuszczeniu terenu leśnego turysta przemieszczał się wśród pól uprawnych, a następnie w terenie zabudowanym, znajdującym się w rozległym obniżeniu. W dnie tej formy, po lewej stronie drogi, znajdowały się tereny podmokłe z niewielkim stawem. Po opuszczeniu zabudowań i przejściu około 500 m turysta zmienił kierunek marszu na północno-wschodni i wkrótce dotarł do lasu, gdzie rzeźba stała się bardziej urozmaicona. Ostatni odcinek wycieczki prowadził drogą gruntową, a następnie lokalną, wśród pól uprawnych po lekko falistej powierzchni.

Turysta wybrał szlak Dotarł do miejscowości

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	2	1	2	1
	Uzyskana liczba pkt							

Zadanie 8. (1 pkt)

Korzystając z mapy, przedstaw trzy cechy środowiska geograficznego, które sprzyjają napływowi turystów na teren Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.

1.
2.
3.

Zadanie 9. (2 pkt)

W sezonie letnim w nadmorskich miejscowościach wczasowych napływ turystów powoduje, że liczba ich mieszkańców wzrasta nawet kilkakrotnie.

Wymień trzy negatywne skutki (np.: ekologiczne, ekonomiczne lub społeczne) wynikające z sezonowości ruchu turystycznego w regionie nadmorskim.

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Zadanie 10. (1 pkt)

Na obszarze przedstawionym na mapie sieć osadnicza rozwinięta jest nierównomiernie.

Wymień dwie cechy środowiska przyrodniczego, które ograniczyły rozwój osadnictwa na obszarze przedstawionym na mapie.

1.
2.

Zadanie 11. (2 pkt)

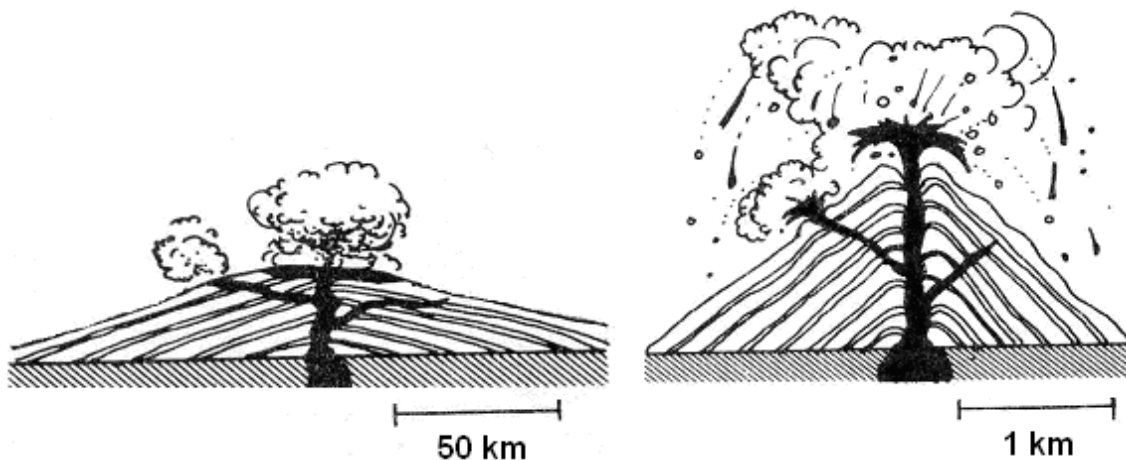
Na początku lat 90. podjęto decyzję o zaprzestaniu budowy elektrowni atomowej nad Jeziorem Żarnowieckim. W związku z tym produkcja energii elektrycznej w Polsce nadal w 97% pochodzi ze spalania węgla.

Uruchomienie elektrowni atomowej w naszym kraju mogłoby przynieść Polsce korzyści np. ekologiczne, ekonomiczne. Uzasadnij to stwierdzenie, podając trzy argumenty.

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Zadanie 12. (2 pkt)

Rysunki przedstawiają przekroje przez stożki wulkanów: tarczowego (a) i stożkowego (b).

a) wulkan tarczowy

b) wulkan stożkowy

a) Podaj nazwy trzech wspólnych elementów budowy wulkanu tarczowego i stożkowego.

1.
2.
3.

b) Wyjaśnij, dlaczego wulkan tarczowy ma inny kształt niż wulkan stożkowy.

-
-
-

Zadanie 13. (2 pkt)

Wymień dwa pozytywne i dwa negatywne skutki zjawisk wulkanicznych dla działalności gospodarczej człowieka.

Skutki pozytywne

1.
2.

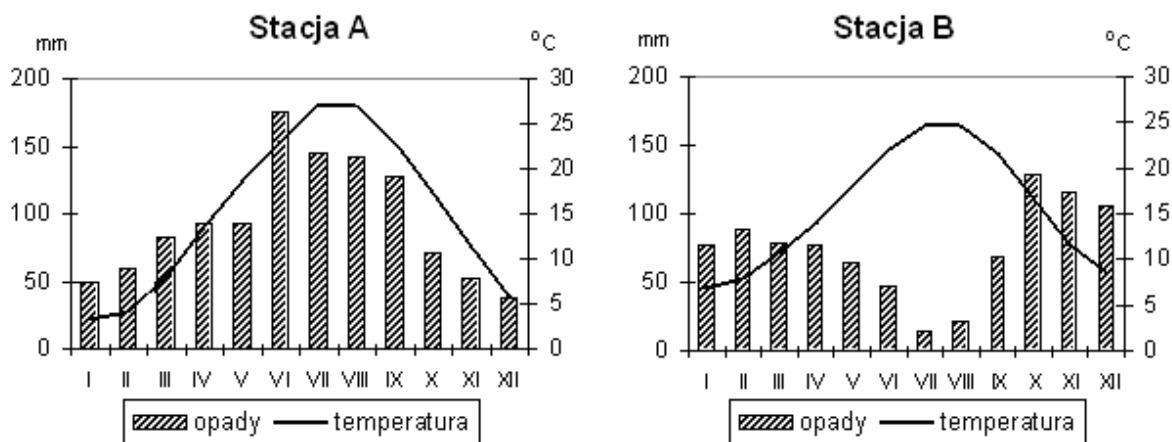
Skutki negatywne

1.
2.

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	8.	9.	10.	11.	12.	13.
	Maks. liczba pkt	1	2	1	2	2	2
	Uzyskana liczba pkt						

Zadanie 14. (2 pkt)

Diagramy klimatyczne przedstawiają rozkład w roku średniej temperatury powietrza w °C i opadów atmosferycznych w mm w wybranych stacjach podzwrotnikowej strefy klimatycznej.

a) Podaj, która ze stacji, A czy B, położona jest w klimacie śródziemnomorskim.

Stacja

b) Wymień dwie cechy klimatu sprzyjające rozwojowi rolnictwa na obszarze, na którym położona jest stacja A.

1.
2.

Zadanie 15. (2 pkt)

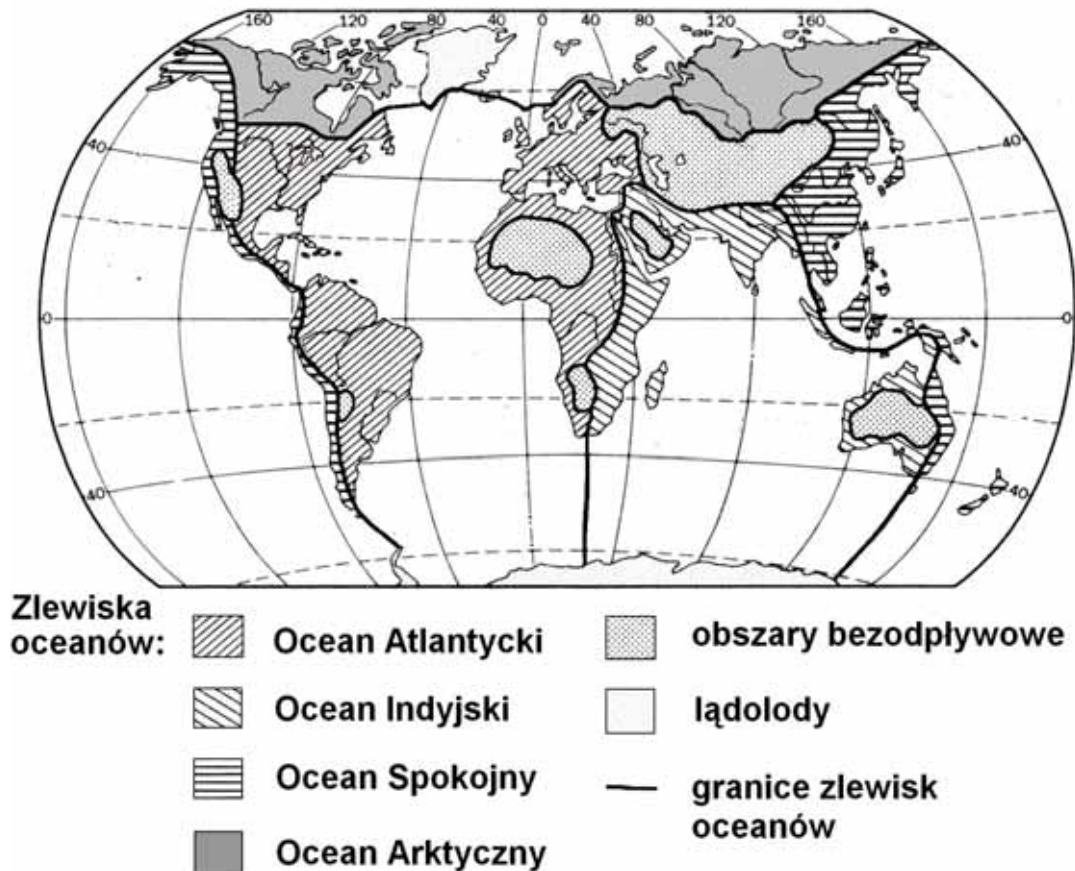
Z podanych zjawisk (A-F) utwórz schemat przyczynowo-skutkowy przedstawiający powstawanie burz i ich skutki dla działalności człowieka. Wpisz do schematu odpowiednie litery.

- A. Kondensacja pary wodnej.
- B. Straty w plonach roślin uprawnych, uszkodzenia budynków.**
- C. Silne nagrzanie podłoża w wyniku promieniowania słonecznego.
- D. Powstanie silnie rozbudowanych w pionie chmur cumulonimbus.
- E. Konwekcja powietrza i jego stopniowe ochładzanie podczas wznoszenia się.
- F. Intensywne opady deszczu i gradu, wzrost prędkości wiatru, wyładowania atmosferyczne.

Zadanie 16. (2 pkt)

Na rysunku przedstawiono zlewiska oceanów i obszary bezodpływowe na świecie.

Uzupełnij zdania, wykorzystując rysunek i własną wiedzę.

- A. Do zlewisk czterech oceanów należy kontynent
- B. Największy naturalny zbiornik wodny znajdujący się na obszarach bezodpływowych to (podaj jego nazwę)
- C. Wielkie Góry Wododziałowe stanowią granicę zlewisk dwóch oceanów: Oceanu i Oceanu
- D. Dorzecza rzek Ganges i Tygrys należą do zlewiska Oceanu

Zadanie 17. (1 pkt)

Wykorzystaj rysunek z zadania 16. oraz własną wiedzę i podaj dwie przyczyny występowania obszarów bezodpływowych na kuli ziemskiej.

Przyczyny:

Cecha klimatu

.....

Cecha ukształtowania terenu

.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	14.	15.	16.	17.
	Maks. liczba pkt	2	2	2	1
	Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 18. (2 pkt)

Przyporządkuj każdemu z produktów przemysłowych surowiec, który został użyty do jego wytworzenia.

A. cement	1. boksyty
B. aluminium	2. bazalty
C. tworzywo sztuczne	3. wapień
D. stal	4. rudy żelaza
	5. ropa naftowa

A., B., C., D.

Zadanie 19. (1 pkt)

Wymień dwie zmiany, które dokonują się w przemyśle Polski w wyniku procesu restrukturyzacji.

1.
.....
2.
.....

Zadanie 20. (2 pkt)

Tabela przedstawia strukturę produkcji energii elektrycznej według rodzajów elektrowni w wybranych krajach świata w 2000 roku.

Kraj	Energia elektryczna z elektrowni w %			
	cieplnych	wodnych	jądrowych	geotermalnych
Norwegia	0,6	99,4	-	-
RPA	92,0	1,7	6,3	-
Francja	8,0	15,0	76,8	0,2

Dla każdego z wymienionych w tabeli krajów podaj po jednej przyczynie dominującego udziału danego rodzaju elektrowni w strukturze produkcji energii elektrycznej.

- Norwegia
.....
- RPA
.....
- Francja
.....

Zadanie 21. (2 pkt)

Poniższy tekst źródłowy ilustruje zjawisko zwiększania się ilości odpadów na wysypiskach.

Już ponad połowę śmieci na wysypiskach stanowią opakowania. Ich producenci czują się w Polsce zwolnieni z jakiegokolwiek odpowiedzialności. Od lat skutecznie blokują wprowadzenie zapisów do ustawy o odpadach.

Dwie fabryki, spośród działających w Polsce, wyprodukowały w minionym roku ponad miliard aluminiowych puszek. Produkcja opakowań aluminiowych rośnie co roku w Polsce o kilka, a nawet kilkanaście procent. W Europie niewiele jest krajów, w których byłby możliwy tak duży wzrost produkcji bez systemu odbioru i przetwarzania zużytych opakowań.

Z legislacyjnego polskiego „raju śmieciowego” korzystają również wytwórcy wzmacnianych aluminium i plastikiem kartoników do napojów (produkuje je już ponad 140 linii). Na śmietniska każdego roku trafia ponad 1,5 mld plastikowych kubków do jogurtu, o 40-70% rośnie produkcja naczyń jednorazowych i plastikowych butelek (nierozkładalnych przez kilkaset lat). Wytwarzamy ponad milion ton szklanych opakowań rocznie, ale odzyskujemy zaledwie 20-30 tys. ton (w Europie 70-80%, w Szwajcarii 95%). Z około 1,7 mln ton papieru wyprodukowanego w 1998 roku aż połowę stanowiła tektura opakowaniowa, wyjątkowo łatwa w przetworzeniu, jeśli trafi z powrotem do papierni.

Doświadczenia rozwiniętych krajów pokazują, że sytuacji nie zmienia ani spalarnie (emitujące groźne dioksyny), ani przeznaczanie kolejnych obszarów na gigantyczne wysypiska.

Na podstawie: „Wprost”, 16.04.2000 r.

Na podstawie tekstu i własnej wiedzy zaproponuj cztery działania np. prawne, ekonomiczne lub edukacyjne, które pozwoliłyby ograniczyć liczbę opakowań wyrzucanych na wysypiska.

1.
2.
3.
4.

Zadanie 22. (2 pkt)

Podaj po jednym przykładzie procesów globalizacji zachodzących w sferze gospodarczej i politycznej na obszarze współczesnej Europy.

Proces globalizacji zachodzący w sferze gospodarczej

.....
.....

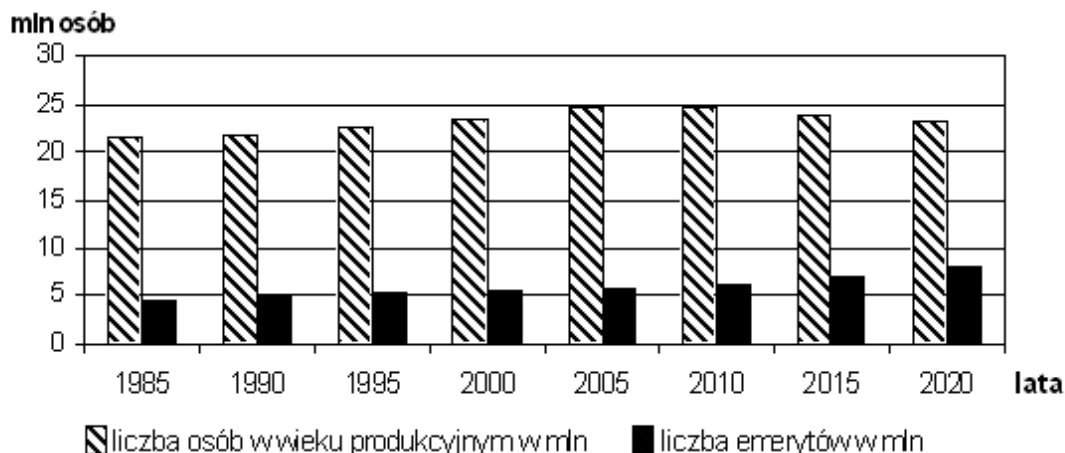
Proces globalizacji zachodzący w sferze politycznej

.....
.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	18.	19.	20.	21.	22.
	Maks. liczba pkt	2	1	2	2	2
	Uzyskana liczba pkt					

Zadanie 23. (2 pkt)

Wykres i tekst źródłowy opisują zmiany oraz prognozę zmian liczby osób w wieku produkcyjnym i liczby emerytów w Polsce w latach 1985 – 2020.

W najbliższych dwóch dekadach demografia będzie decydować o tempie rozwoju Polski, bankructwie lub rozkwicie całych branż, bezrobociu wielkich grup zawodowych. W ciągu najbliższych pięciu lat liczba emerytów wzrośnie u nas o 200 tys., zwiększy się o 1,4 mln liczba osób w wieku produkcyjnym niemobilnym (powyżej 45 lat). Mniej natomiast będzie pracowników najbardziej aktywnych (18 – 45 lat).

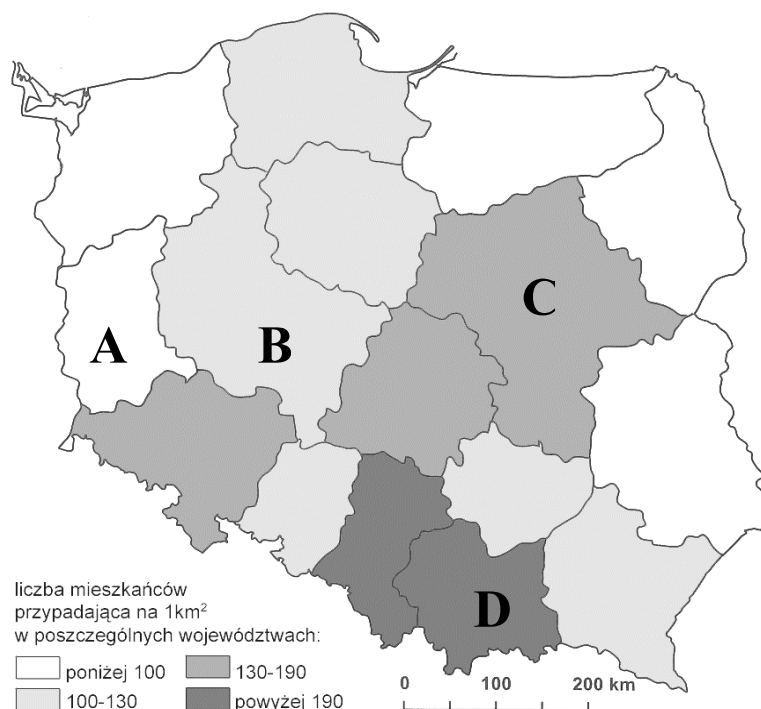
Na podstawie : „Wprost”, 01.04.2001 r.

Na podstawie wykresu oraz tekstu źródłowego wymień dwie zmiany zachodzące w strukturze wieku ludności Polski, które mogą być niekorzystne dla rozwoju gospodarczego kraju. Podaj dla każdej zmiany argument stwierdzający, że zmiana ta może być niekorzystna.

Zmiany zachodzące w strukturze wieku ludności Polski	Argument potwierdzający niekorzystny wpływ danej zmiany na rozwój gospodarczy Polski
1.	
2.	

Zadanie 24. (2 pkt)

Na mapie przedstawiono gęstość zaludnienia w Polsce według województw w 2004 roku.

Opisy zawarte w tabeli odnoszą się tylko do trzech województw spośród zaznaczonych na mapie literami od A do D.

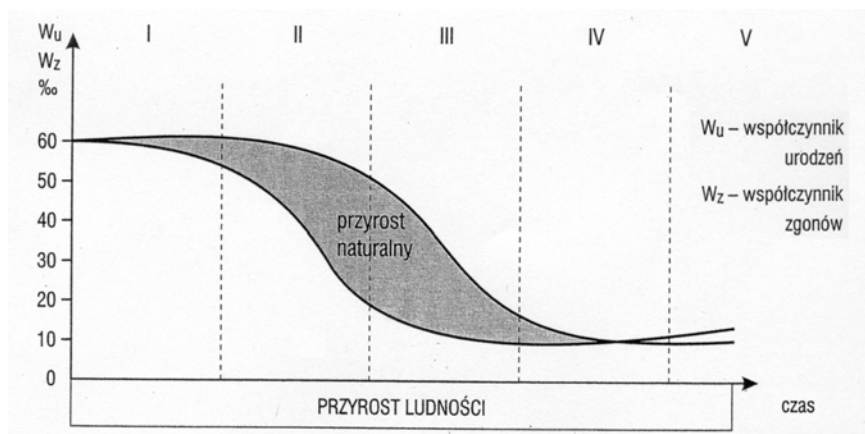
Uzupełnij tabelę, przyporządkowując każdemu z opisów nazwę odpowiadającego mu województwa. Zapisz litery, którymi województwa te oznaczono na mapie.

Opis czynników wpływających na gęstość zaludnienia województw	Nazwa województwa	Litera, którą oznaczono województwo na mapie
Dodatnie saldo migracji wewnętrznych wynikające z dynamicznego rozwoju aglomeracji koncentrującej usługi; duży napływ kapitału zagranicznego.		
Mało urodzajne gleby, małe zasoby surowców mineralnych, najwyższy wskaźnik lesistości w Polsce.		
Duże rozdrobnienie gospodarstw i przeludnienie wsi uwarunkowane historycznie (uwłaszczenie chłopów oraz słaby rozwój przemysłu w zaborze austriackim), wysoki przyrost naturalny na tle kraju.		

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	23.	24.
	Maks. liczba pkt	2	2
	Uzyskana liczba pkt		

Zadanie 25. (1 pkt)

Wykres przedstawia fazy rozwoju demograficznego ludności.

Przyporządkuj do podanych poniżej faz rozwoju demograficznego odpowiednią tendencję kształtowania się liczby ludności.

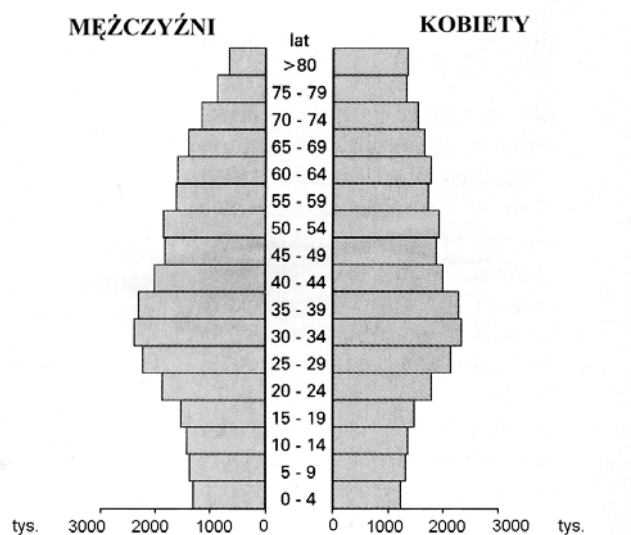
I faza, II faza, III faza

Tendencje kształtowania się liczby ludności:

- A. Stabilizacja lub regres liczby ludności.
- B. Gwałtowny wzrost liczby ludności (eksplozja demograficzna).
- C. Niewielki wzrost liczby ludności.
- D. Gwałtowny spadek liczby urodzeń, pod koniec fazy stabilizacja liczby zgonów.

Zadanie 26. (2 pkt)

Piramida wieku i płci ludności przedstawia strukturę demograficzną jednego z krajów świata.

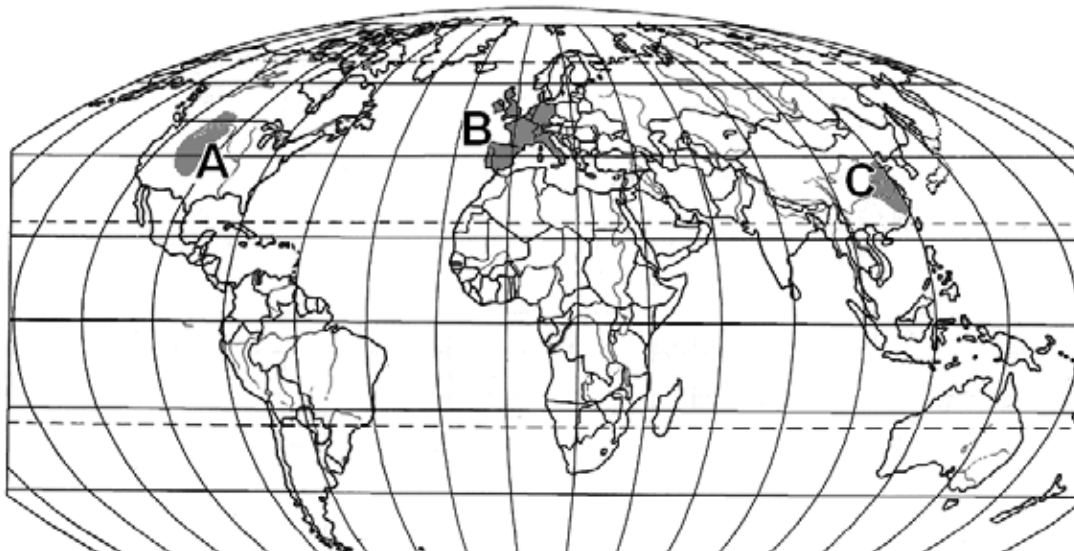

Na podstawie piramidy wieku i płci ludności sformułuj trzy cechy demograficzne społeczeństwa, dla którego wykonano tę piramidę.

1.
2.
3.

Zadanie 27. (3 pkt)

Na mapie literami A, B, C oznaczono wybrane regiony rolnicze świata.

Wykorzystaj mapę oraz własną wiedzę i uzupełnij tabelę, wpisując w wyznaczone miejsca właściwe określenia z podanych w nawiasach tak, aby cechy rolnictwa w każdym z regionów były prawdziwe.

Cechy rolnictwa	Region A	Region B	Region C
Nakłady kapitału (małe / duże)
Towarowość rolnictwa (niska / wysoka)
Dominujący typ rolnictwa (intensywny / ekstensywny)

Zadanie 28. (2 pkt)

Przyporządkuj wymienionym w tabeli organizacjom po jednej z podanych cech odnoszących się do celów, zadań lub osiągnięć tych organizacji.

1. Jest to porozumienie o wolnym handlu podpisane w 1994 roku przez USA, Meksyk i Kanadę.
2. Największym jej osiągnięciem jest „zielona rewolucja” przeprowadzona m.in. w Indiach.
3. Kontroluje ceny, handel i wielkość wydobycia ropy naftowej krajów członkowskich.
4. Głównym celem jest współpraca polityczna i gospodarcza państw Afryki.
5. Koordynuje politykę celną i ustala wspólne zasady w międzynarodowym handlu na świecie.

Organizacja	OPEC	NAFTA	WTO	FAO
Numer cechy

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	25.	26.	27.	28.
	Maks. liczba pkt	1	2	3	2
	Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 29. (2 pkt)

Początek XXI wieku przyniósł światu falę ataków terrorystycznych. Poniżej podano przykłady miejsc, w których one wystąpiły.

- 11.09.2001 r. – Nowy Jork i Waszyngton
- 11.03.2004 r. – Madryt
- 07.07.2005 r. – Londyn
- 23.07.2005 r. – Szarm el-Szejk – Egipt

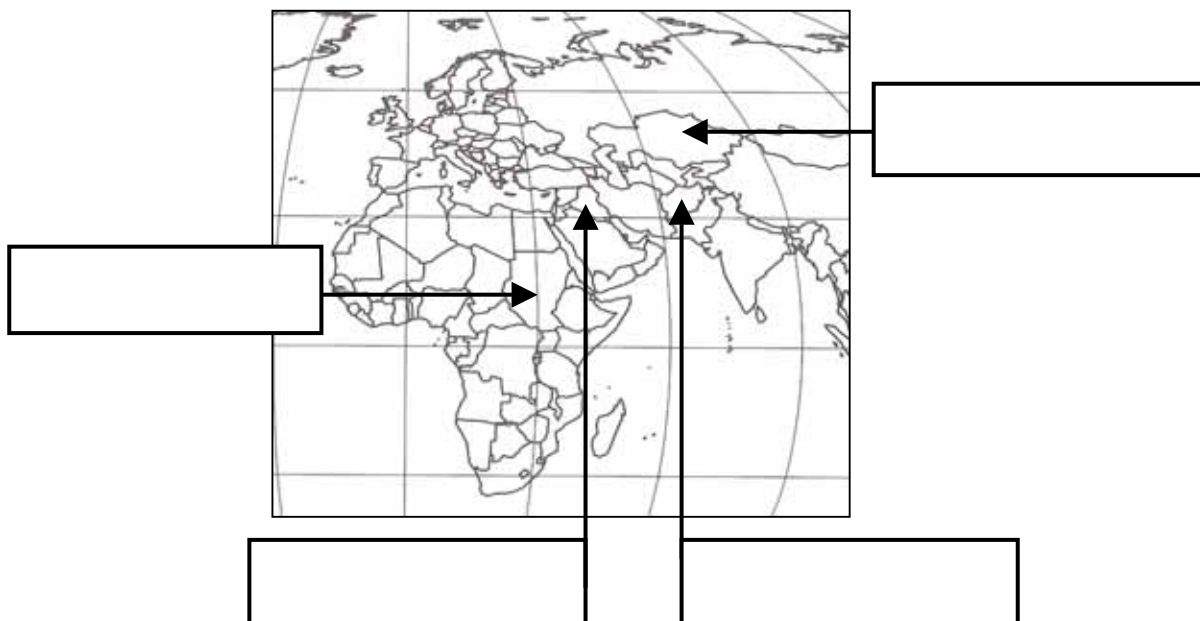
Wymień cztery konsekwencje ekonomiczne lub polityczne ataków terrorystycznych dla krajów, w których miały one miejsce.

1.
.....
2.
.....
3.
.....
4.
.....

Zadanie 30. (1 pkt)

Polscy żołnierze zaangażowani zostali w zbrojne działania na terenie Iraku i Afganistanu.

Zapisz we właściwych ramach nazwy państw Afganistan oraz Irak tak, aby strzałki wskazywały położenie tych krajów.

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	29.	30.
	Maks. liczba pkt	2	1
	Uzyskana liczba pkt		

BRUDNOPIS